

Научна хроника

Међународни програм *The NYI Global Institute of Cultural, Cognitive and Linguistic Studies*

Соња Стојановић

The NYI Global Institute of Cultural, Cognitive and Linguistic Studies је међународни програм који спаја студије лингвистике и студије културе. Основан је 2003. године у сарадњи Њујоршког универзитета (*Stony Brook Univeristy*) и неколико универзитета из Санкт Петербурга, а директори програма су професор Џон Бејлин (*John Bailyn*) (*State University of New York at Stony Brook*) и професорка Ана Александровна Масленикова (*Anna Alexandrovna Maslennikova*) (*St. Petersburg State University*).

Главна покретачка идеја била је да се прошире академски оквири и полазници упознају с областима које често остају ван традиционалног програма, пре свега с когнитивним наукама и критичким студијама културе. Кроз предавања, дијалоге и дискусије, студентима се пружа могућност да упознају модерне токове истраживања, али и да их повежу с различитим дисциплинама, те је мултидисциплинарност једно од главних обележја програма.

Програм се реализује у виду онлајн зимске и летње школе које се, у трајању од две недеље, одржавају у јануару и јулу. Пре преласка на онлајн режим рада, који је условљен ванредним околностима, пандемијом, а потом и ратом, програм се одржавао уживо, једанпут годишње, у Русији. Од 2003. до 2019. године Санкт Петербург је сваког јула био место сусрета идеја, култура, науке и уметности.

NYI окупља најеминентније стручњаке из целог света, а полазници могу да бирају курсеве из следећих области: теоријска лингвистика, когнитивна психологија, етнографија, родне студије, књижевност и визуелна уметност, студије културе.

Језик свих курсева је енглески. Сва предавања се одржавају уживо тј. у реалном времену, те упркос онлајн систему рада и дистанци која постоји у просторном смислу, нема веће разлике у атмосфери и начину комуникације у односу на некадашње програме. Воде се дискусије и

предавачи охрабрују све учеснике да изнесу своје мишљење и виђење. Научни подстицај и размена идеја је оно највредније што програм нуди.

Поред семинара, у оквиру програма се увек организују и радионице, филмске вечери, јавна предавања, музичке вечери. Посебно се издвајају веома посећене мини-конференције когнитивних студија и студија културе *Cog Fest* и *Cult Fest*. На конференцијама свако од учесника треба да представи своја тренутна научна истраживања. Ови скупови помало одступају од строгих и формалних оквира, па учесници за тему свог говора могу да одаберу и нешто што није у директној вези с научним истраживањима, нпр. могу да представе земљу из које долазе, да објасне карактеристичне обичаје, да одиграју свој национални плес или изведу неку музичку композицију. Сем временског ограничења од пет минута, других ограничења нема. Учесници су и професори, и студенти, па је ово одлична прилика за упознавање са интересовањима, идејама и актуелним истраживањима шире научне заједнице.

Из области фолклористике, а у оквиру студија културе, последњих година је било неколико изванредних семинара, па ћемо укратко поменути неке од њих.

У јануару 2021. године професорка др Тања Петровић, председница *Института за културалне студије и студије сећања* у Словенији, водила је семинар под називом *The Afterlife of a Socialist Military*. Највећи део предавања био је посвећен сећањима на искуство служења војног рока у оквиру ЈНА. Увидом у разноврсне материјале – сакупљене животне приче, архив личних и колективних сећања, фотографије и филмове, полазници су се упознавали с наративом о јединству, али и са специфичним наративима о распаду земље, идеологије, заједничке будућности.

У јануару ове године професорка Тања Петровић одржала је још један интересантан семинар под називом *Utopia, visibility, temporality*. На семинару је представљено неколико визуелних архива који осветљавају различите аспекте социјалистичких пројеката и међународне солидарности (фотографије Покрета несврстаних, фотографије кубанског програма за совјетску децу која пате од последица катастрофе у Чернобиљу, фотографије словеначких новинара из посете Куби 1978. године). У фокусу је било питање о нашој (не)способности да сагледамо изгубљене утопије из оквира садашњости.

Издвојили бисмо и семинар који је држала Јола Монаков Стоктон (Yola Monakhov Stockton), професорка на Универзитету у Бафалу (SUNY Buffalo). Њен примарни фокус јесте фотографија, али кроз рад на фотографији спаја неколико области: фолклор, екологију и постколонијалне студије.

Заједно са Ханај Утамура (Hanae Utamura), светски признатом визуелном уметницом, професорка Монаков Стоктон организовала је се-

минар под називом *Folklore is Technology: Performing in a Contested Space*. Савремене форме фолклора упоређиване су са традиционалним формама, а потом су разматране везе између фолклорних пракси и технологије, екологије и друштвених медија. Уочене везе посматране и кроз визуру Пјера Бурдијеа, пре свега кроз његове погледе на друштвени капитал.

Ово су само неки од врло занимљивих и инспиративних курсева. Након овогодишње летње школе коју је похађао рекордан број студената – 388 студената из 57 земаља, очекује се да ће се у будућности програм само додатно унапређивати и развијати. Више о самом програму и пријављивању може се наћи на сајту: <https://nyispb.org/>.

мр Соња Стојановић
докторанд на Филолошком факултету
Универзитета у Београду
Е-пошта: sonjastojanovic1993@gmail.com

Примљено: 15. 8. 2022.
Прихваћено: 10. 9. 2022.